

พม่า : โอกาสทางการค้าและการลงทุนของไทย

วรินทร์ ทวีศร

1. สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป

ตั้งแต่ปี 2531 รัฐบาลพม่าได้ปฏิรูปเศรษฐกิจมาสู่ระบบตลาด สนับสนุนภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในระบบการผลิตและการจัดการ รวมทั้งเปิดประเทศให้มีการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจพม่าขยายตัวสูงเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปี ระหว่างช่วงปี 2533-2538 โดยการขยายตัวจากภาคเกษตรเป็นสำคัญ (ภาคเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญ โดยที่มีสัดส่วนกว่าร้อยละ 50 ของ GDP และจ้างงานกว่าร้อยละ 60 ของแรงงานทั้งหมด) อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจพม่าชะลอตัวตั้งแต่ปี 2539 ได้ตกต่ำลง เนื่องจากภาคเกษตรประสบปัญหาดินฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย และขาดแคลนปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ในปี 2542 ภาคเกษตรยังคงมีสัดส่วนใน GDP สูงถึงร้อยละ 59.5 เทียบกับร้อยละ 57.3 ในปี 2533 รองลงมาได้แก่ ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนใน GDP ร้อยละ 30.3 และ 10.3 ตามลำดับ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เศรษฐกิจพม่าชะลอตัวได้แก่ สภาวะไม่สมดุลในเชิงมหภาค เช่น การขาดดุลการคลังและดุลบัญชีเดินสะพัด ระดับเงินเฟ้อที่สูง ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อัตราแลกเปลี่ยนที่มีสองระบบ และมีความแตกต่างกันมาก อีกทั้งมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขาดแคลนไฟฟ้า และการขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน รวมทั้งความไม่แน่นอนด้านการเมือง ส่งผลให้การค้าและการลงทุนชะลอตัวลงค่อนข้างมาก โดยดัชนีที่บ่งชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของพม่ามีดังนี้

	ตารางที่ 1 ดัชนีเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจ					
	2539/40	2540/41	2541/42	2542/43	^{1/} 2543/44	^{1/} 2543/44
GDP (KT bn; ณ ราคาปัจจุบัน) ^{2/}	792.0	1,119.5	1,609.8	1,955.0		2,250.8
GDP (US\$ bn) ^{2/}	5.1	4.7	4.8	5.7		6.2
อัตราการขยายตัว (%) ^{2/}	6.4	5.7	5.0	5.5		5.0
อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย (%)	16.3	29.7	51.5	18.4	^{3/}	11.1
ประชากร (m)	45.6	46.4	47.3	48.1		49.0
มูลค่าการส่งออก (US\$ m)	937.9	974.5	1,065.2	1,125.2	^{3/}	1,305.5
มูลค่าการนำเข้า (US\$ m)	1,869.1	2,106.6	2,451.2	2,115.9	^{3/}	2,252.2
ดุลบัญชีเดินสะพัด (US\$ m)	-279.9	-412.2	-494.2	-222.1	^{3/}	-266.0
ทุนสำรองทางการ (US\$ m)	229.2	249.8	314.9	265.5	^{3/}	370.0
หนี้ต่างประเทศ (US\$ m)	5.2	5.1	5.7	6.3		6.2
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (K:US\$)	155.0	240.5	33.9	340.8		361.4
หมายเหตุ : 1/ จากการประมาณการของ EIU						
2 / ปีงบประมาณเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 3/ ตัวเลขจริง						
ที่มา : EIU Country Report, November 2000						

2. นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ

เดือนกันยายน 2543 ที่ผ่านมารัฐบาลพม่าได้ดำเนินนโยบายจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า ส่วนนโยบายด้านการคลังนั้นรัฐบาลพม่าลดหย่อนการขาดดุลงบประมาณโดยพิมพ์ธนบัตรเพิ่ม ออกพันธบัตร รวมทั้งขยายฐานภาษี และการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีอย่างเข้มงวด และให้ความสำคัญภาคเกษตร โดยจัดตั้งโครงการบุกเบิกที่ดินว่างเปล่าเพื่อเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรตั้งแต่ปี 2541 และใช้ระยะเวลาโครงการสำหรับผู้ประกอบการเอกชนต่อไปอีก 4 ปี ตั้งแต่เดือนเมษายน 2544 เพื่อเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร แต่่นโยบายดังกล่าวอาจประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนซื้อปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์พืช สำหรับการปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนที่มีค่าสูงเกินความเป็นจริง รวมทั้งการสร้างการแข่งขันของภาคเอกชนและภาคธนาคาร ตามข้อเสนอของธนาคารโลกและ IMF คาดว่ารัฐบาลพม่ายังคงไม่ดำเนินการในเวลาอันใกล้

3. แนวโน้มและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

3.1 การขยายตัวของเศรษฐกิจภาคการผลิต

จากรายงานของทางการพม่าระบุว่าในปี 2542/43 (เดือนเมษายน 2542-มีนาคม 2543) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศพม่าขยายตัวสูงถึงร้อยละ 10.9 เทียบกับร้อยละ 5.8 ในปีก่อนหน้า โดยขยายตัวสูงทั้งภาคเกษตร

ตารางที่ 2 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ			
	2540/41	2541/42	2542/43
OFFICIAL ^{1/}			
GDP (%)	5.7	5.8	10.9
ภาคเกษตรกรรม	3.0	3.5	10.5
ภาคอุตสาหกรรม	5.0	6.2	14.5
ADB ^{2/}			
GDP (%)	5.7	5.8	5.7
ภาคเกษตรกรรม	3.7	4.5	5.2
ภาคอุตสาหกรรม	8.7	6.1	9.2
ที่มา : ^{1/} จาก IMF provided by Myanmar Authorities			
^{2/} ADB datafile			

และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 10.5 และ 14.5 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม รายงานของ ADB ประเมินว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพม่าในปี 2542/43 ขยายตัวเพียงร้อยละ 5.7 จากปัจจัยต่างๆ อาทิ การชะลอตัวของการลงทุนจากต่างประเทศ กำลังซื้อของประชาชน รวมทั้งความต้องการสินค้าจากต่างประเทศลดลง การขาดแคลนไฟฟ้า รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนปัจจัยการผลิตในภาคเกษตร อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ ของทางการพม่าที่เพิ่มในเกณฑ์ที่สูงกว่านั้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลทำให้กิจกรรมด้านเศรษฐกิจถูกบันทึกเข้ามาในระบบมากขึ้น

สำหรับผลผลิตของภาครัฐวิสาหกิจในปี 2542/43 พบว่าปริมาณการผลิตซีเมนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 ซึ่งเป็น

สัญญาณที่ดีสำหรับภาคการก่อสร้างที่ซบเซามาหลายปี ขณะที่ปริมาณการผลิตกระดาษและน้ำตาลลดลงร้อยละ 6.2 และ 38.9 ตามลำดับ ทั้งที่รัฐบาลดำเนินนโยบายกระตุ้นการผลิต อย่างไรก็ตาม ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2543/44 นี้ ปริมาณการผลิตกระดาษและซีเมนต์กระเตื้องขึ้นเล็กน้อย ทำให้การผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยรวมมีแนวโน้มดีขึ้น

3.2 งบประมาณการเงินและภาวะเงินเฟ้อ

ในปี 2542/43 รัฐบาลพม่าขาดดุลเงินสด 50.1 พันล้านจัต หรือร้อยละ 3.0 ของ GDP ลดลงจากร้อยละ 5.7 ปีก่อน จากการที่รัฐบาลได้พยายามลดรายจ่ายลงทุนด้านบริการสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้รายจ่ายรวมลดลงจาก 209 พันล้านจัต เหลือเพียง 141 พันล้านจัต ส่วนการจัดเก็บรายได้ก็ลดลง โดยลดลงมากในการจัดเก็บภาษียาสูบ บุหรี่ และภาษีการค้า เหลือ 39.8 พันล้านจัต อย่างไรก็ตาม จากรายงานของ IMF ประเมินว่าการขาดดุลของรัฐบาลยังสูงประมาณร้อยละ 4.6 ของ GDP

ในไตรมาสแรกปี 2543 สินเชื่อขยายตัวในเกณฑ์ดี โดยเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 31.0 โดยสินเชื่อภาครัฐ มีสัดส่วนสูงประมาณร้อยละ 68.0 ของสินเชื่อทั้งระบบ สำหรับปริมาณเงิน (M2) เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.4 ในไตรมาสแรก เป็นผลมาจากการออกพันธบัตรของรัฐบาลเพื่อชดเชยงบประมาณขาดดุล การขยายตัวของสินเชื่อและปริมาณเงินเพิ่มแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อของประเทศ

อัตราเงินเฟ้อในไตรมาสที่สองของปี 2543/44 ปรับตัวดีขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 4.3 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 เมื่อไตรมาสแรก เป็นผลมาจากการขยายตัวทางด้านภาคการผลิตและค่าเงินจัดที่อ่อนตัวลงไม่มาก แต่ยังคงได้รับแรงกดดันจากราคาสินค้านำเข้าที่สูงขึ้น นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลในการจำกัดการนำเข้าสินค้าและการขึ้นเงินเดือนของข้าราชการประมาณ 1.5 ล้านคนในเดือนเมษายนที่ผ่านมา

3.3 การลงทุน การค้า และการชำระเงินระหว่างประเทศ

ในปี 2542/43 การลงทุนจากต่างประเทศมีเพียง 58.1 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. กระทั่งขึ้นจาก 54.4 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ปีก่อน แต่ลดลงมากเมื่อเทียบกับ 2.8 พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เมื่อปี 2539/40 อันเป็นผลจากปัญหาทางการเมืองของประเทศพม่า กฎระเบียบการลงทุนที่ไม่แน่นอน และความเสี่ยงจากระบบอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งนโยบายด้านต่างประเทศของประเทศตะวันตก อย่างไรก็ตาม ในไตรมาสแรกของปี 2543/44 นี้มีการลงทุนในการผลิตน้ำมันก๊าซ รวมทั้งอุตสาหกรรมการผลิตเพิ่มขึ้น ส่งผลให้โครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติมีมูลค่าถึง 64.1 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เทียบกับ 7.3 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ระยะเดียวกันปีก่อน

การค้าในปี 2542/43 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลลดลงเหลือ 710 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เทียบกับ 931 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ปีก่อนหน้า อันเป็นผลจากการขาดดุลการค้าลดลง โดยมูลค่าการนำเข้าสินค้าลดลงปีก่อนหน้าร้อยละ 6.4 และลดลงมากในสินค้าทุนและวัตถุดิบ จากการชะลอตัวของการลงทุน ขณะที่การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.4 ส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.7 โดยเพิ่มขึ้นมากในสินค้าประเภทไม้สักและไม้เนื้อแข็ง ซึ่งมีความต้องการค่อนข้างสูงจากประเทศไทยและจีน อย่างไรก็ตาม สินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ยางกลับส่งออกลดลง เนื่องจากความต้องการและราคาสินค้าในตลาดโลกลดลง รวมทั้งเป็นผลจากอุตสาหกรรมการผลิตยางชะลอการลงทุน นอกจากนี้การปิดด่านการค้าชายแดนทำให้ส่งสินค้าออกข้ามแดนลดลง เช่น ไม้ซุง และผลไม้ ส่วนเงินโอนภาคเอกชนซึ่งรวมเงินโอนจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศลดลงจาก 490 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ปีก่อน เหลือ 469 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เป็นผลต่อเนื่องจากการอพยพแรงงานพม่ากลับจากประเทศไทย

3.4 การคาดหมายภาวะเศรษฐกิจ ปี 2543/44 และ 2544/45

จากการประมาณการของ Economist Intelligence Unit – EIU คาดว่าเศรษฐกิจพม่าจะขยายตัวร้อยละ 5.0 และ 5.2 ในปี 2543/44 และปี 2544/45 ตามลำดับ อันเป็นผลมาจากนโยบายเพิ่มผลผลิตภาคเกษตร โดยการขยายพื้นที่เพาะปลูก ประกอบกับราคาพืชผลเกษตรในตลาดโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจะมีผลดีต่อการส่งออก แต่พม่าอาจจะประสบอุปสรรคต่าง ๆ อาทิ การขาดแคลนปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ น้ำมันดีเซล ระบบการขนส่ง และระบบการตลาดที่ดี สำหรับภาคอุตสาหกรรมในปี 2544/45 มีแนวโน้มดีขึ้น เนื่องจากโครงการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติในช่วง 2-3 เดือนแรกในปี 2543/44 เพิ่มขึ้น ประกอบกับยังมีความต้องการสินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสิ่งทอ อาหารแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยาง ในภูมิภาคค่อนข้างมาก รวมทั้งการฟื้นตัวของราคาสินค้าในตลาดโลก ส่วนภาคการค้าเน้นการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลจากการขึ้นเงินเดือนข้าราชการในเดือนเมษายนที่ผ่านมา แต่ในภาคบริการอื่น ๆ ยังคงซบเซาจากการชะลอตัวของการลงทุนในประเทศ ระดับเงินเฟ้อที่ค่อนข้างสูง และอุปสงค์ในประเทศที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

อัตราเงินเพื่อคาดการณ์แนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยขยายตัวร้อยละ 15.6 และ 18.3 ในปี 2544 และปี 2545 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นผลจากการเพิ่มเงินเดือนข้าราชการและการใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุล

ส่วนระดับอัตราแลกเปลี่ยนมีแนวโน้มอ่อนตัวลงจาก 361 จัตุต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2543/44 เป็น 413 จัตุต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2545/46 ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้ค่าเงินจัตต่อนตัวได้แก่ 1) เงินสำรองทางการอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดย ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2543 อยู่ในระดับ 262.1 ล้านดอลลาร์ สรอ. หรือต่ำกว่าระดับการนำเข้า 2 เดือน 2) อัตราเงินเพื่อ อยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง และ 3) ความไม่แน่นอนทางด้านการเมืองของประเทศพม่า

สำหรับการค้าและการชำระเงินระหว่างประเทศ EIU คาดว่าพม่าจะขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสูงถึงประมาณร้อยละ 4.3 ของ GDP ในปี 2543 แต่จะมีแนวโน้มลดลงในปี 2544-45 เนื่องจากการส่งออกมีแนวโน้มดีขึ้น จากอุปสงค์ของตลาดในภูมิภาคที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น และราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะข้าวและผลิตภัณฑ์ยาง รวมทั้งการส่งออกก๊าซที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลของนโยบายจำกัดการนำเข้า แม้ว่าเงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิจะมีแนวโน้มลดลง จากการลดลงของเงินโอนจากแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะแรงงานพม่าที่เข้ามาทำงานผิดกฎหมายในประเทศไทย

4. ศักยภาพทางเศรษฐกิจของพม่า

โอกาส (Opportunities)

ภาวะเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน

- พม่ามีตลาดในประเทศขนาดใหญ่ เนื่องจากมีจำนวนประชากรมากถึง 48 ล้านคน และยังมีความต้องการสินค้าค่อนข้างมากหลังจากการเปิดประเทศ โดยเฉพาะสินค้าทุน และสินค้าอุปโภคบริโภค
- การเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนของพม่า จะทำให้พม่ามีการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น
- มาตรฐานระบบตลาดภายในพม่ายังไม่สูงมาก ทำให้ต้นทุนด้านการตลาดของผู้ประกอบการต่ำ
- นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้มีการลงทุนในสาขาผลิตต่างๆ โดยพยายามลดบทบาทภาครัฐในการดำเนินการผลิตผ่านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งการเปิดเสรีในการลงทุนมากขึ้น เช่น ธุรกิจเหมืองแร่ การก่อสร้าง การขนส่ง เป็นต้น
- ประเทศพม่ามีทรัพยากรเป็นจำนวนมากและมีคุณภาพ เช่น แร่โลหะและอัญมณี ทรัพยากรทางทะเล ไม้เนื้อแข็ง และไม้สัก ส่งผลให้พม่ามีความได้เปรียบด้านปัจจัยการผลิต
- สภาพภูมิประเทศและอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรกรรม หากได้รับการพัฒนาที่ดีจะสามารถให้ผลผลิตต่อพื้นที่ในปริมาณที่สูง
- แรงงานภายในประเทศมีค่าจ้างแรงงานต่ำเหมาะสำหรับอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงาน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมือง

- ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน อาจส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาการเมืองภายในพม่าในทิศทางที่ดีขึ้น

อุปสรรค (Threat)

เศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน

- พม่ามีมาตรการกีดกันทางการค้า เช่น การจำกัดการนำเข้าเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า
- การค้าและการลงทุนจากประเทศตะวันตกอยู่ในระดับต่ำ อันเกี่ยวเนื่องจากปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า ทำให้พม่าถูกคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากสหรัฐอเมริกา รวมถึงการตัดสิทธิพิเศษทางการค้าในสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมจากยุโรปตั้งแต่เดือนมีนาคม 2540

- นักลงทุนประสบปัญหาการขาดข้อมูลจากภาครัฐเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการลงทุน
- ถึงแม้ว่ามีประชากรจำนวนมาก แต่ยังมีกำลังซื้อต่ำ
- นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการลงทุนขนาดใหญ่บางโครงการมีความไม่แน่นอน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงสำคัญเกี่ยวกับการลงทุน โดยขาดเหตุผลรองรับที่ดี

- การขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเฉพาะในด้านการผลิตและการขนส่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมือง

- ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามชายแดนไทย-พม่า ทำให้รัฐบาลทหารพม่าเกิดความไม่ไว้วางใจต่อรัฐบาลไทย
- ปัญหาจากองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. ภาวะการค้าและการลงทุนของไทยกับพม่า

ภาวะการค้าโดยรวมระหว่างไทยกับพม่าในช่วงระยะเวลา 2540-2543 มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 20.4 ล้าน ดอลลาร์ สรอ. โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 28.5 ในปี 2543 มูลค่าการค้าระหว่างไทย-พม่า รวมทั้งสิ้น 30.7 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 60.0 หรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของมูลค่าการค้ารวมทั้งหมดของไทย

การส่งออก สินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์ไขมัน น้ำมันพืชและสัตว์ ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เม็ดพลาสติก และเครื่องดื่ม เป็นต้น โดยในปี 2543 ไทยส่งออกไปพม่าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 35.6 คิดเป็นมูลค่าการส่งออกรวมทั้งสิ้น 20.24 พันล้านบาท

การนำเข้า สินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ ไม้ซุง ไม้แปรรูปและไม้อื่นๆ สินแร่โลหะ เศษโลหะ เครื่องแต่งเรือ ถ่านหิน และอัญมณี เป็นต้น ในปี 2543 ไทยนำเข้าสินค้าจากพม่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 145.5 หรือเป็นมูลค่าการนำเข้า ทั้งหมดประมาณ 10.5 พันล้านบาท อย่างไรก็ตาม ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา ไทยจะได้ดุลการค้ากับพม่ามาโดยตลอด

ทั้งนี้ การค้าชายแดนระหว่างไทยกับพม่านั้นเป็นรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 52.6 ของปริมาณการค้าระหว่างไทยกับพม่า สินค้าส่งออกส่วนใหญ่ได้แก่ ผงซุรอส สินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป ปูนซีเมนต์ ยางรถยนต์ และน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วนสินค้านำเข้าได้แก่ โค กระบือ อัญมณี ผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาการค้าชายแดนที่พบปัจจุบันคือ การที่รัฐบาลพม่ามักใช้การปิดด่านชายแดนที่ติดกับไทยเป็นข้อต่อรอง หรือตอบโต้ความขัดแย้งทางการเมืองหรือความไม่สงบบริเวณชายแดน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการค้า ทำให้สินค้าไทยสูญเสีย ส่วนแบ่งตลาดแก่สินค้าคู่แข่ง เช่น จีน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีการค้านอกระบบมากขึ้น นอกจากนี้มาตรการควบคุม การนำสินค้าเข้าเพื่อแก้ปัญหาขาดดุลการค้า โดยเข้มงวดการนำเข้าสินค้าทางด้านชายแดนไทย-พม่า ส่งผลกระทบต่อการส่งออกของไทย

ภาวะการลงทุน ตั้งแต่ปี 2531-พฤษภาคม 2540 ไทยมีการลงทุนในพม่ารวม 39 โครงการ คิดเป็นมูลค่า การลงทุน 1,026.80 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยในระยะแรกของการเปิดประเทศพม่านักธุรกิจไทยลงทุนในภาคเหมืองแร่ โดยเฉพาะแร่ดีบุกและตะกั่ว ต่อมาในช่วงปี 2538-2539 ส่วนใหญ่นักลงทุนไทยจะเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม การประมง และปศุสัตว์ ตั้งแต่ปี 2540 การลงทุนจากประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้ง ประเทศไทยในพม่าเริ่มชะลอลง เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจของประเทศผู้ลงทุนและปัญหาเรื่องกฎระเบียบต่างๆ ของ ทางพม่าที่เป็นอุปสรรคไม่เอื้อต่อการลงทุน

6. ภาวะการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศพม่าและประเทศคู่ค้าอื่น ๆ

ในปี 2542/43 ปริมาณการค้ารวมระหว่างพม่ากับประเทศคู่ค้ามีทั้งสิ้น 3,671 ล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลง ร้อยละ 4.1 จาก 3,826 ล้านดอลลาร์ สรอ. ปี 2541/42 ในปี 2542/43 ตลาดส่งออกที่สำคัญที่สุดของพม่าคือ ประเทศ อินเดีย มีมูลค่าส่งออก 141.45 ล้านดอลลาร์ สรอ. หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.5 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา

ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ มีมูลค่าส่งออก 129 ล้านดอลลาร์ สรอ. หรือร้อยละ 11.4 ของมูลค่าส่งออก ส่วนประเทศที่เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา ไทย และญี่ปุ่น โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ ไม้สัก กุ้งสด และกุ้งแห้ง ถ่านหิน เมล็ดถั่ว โคน และกระป๋องมีชีวิตรูป และผลิตภัณฑ์ปลา ไม้เนื้อแข็ง เป็นต้น ส่วนประเทศที่พม่านำเข้าสินค้าสูงสุดคือ ประเทศสิงคโปร์ และไทย ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้ารวม 467.25 และ 317.43 ล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.4 และ 12.5 ของมูลค่านำเข้ารวม ตามลำดับ โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์การขนส่ง โลหะและผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรที่ใช้ไฟฟ้า ปู่ ย่า และเวชภัณฑ์

ภาวะการลงทุน การลงทุนของต่างประเทศในพม่าเพิ่มมากในช่วงระหว่างปี 2536-2540 จากการที่พม่าได้ประกาศสนับสนุนระบบการค้าเสรี พร้อมจัดตั้งคณะกรรมการการลงทุนต่างประเทศ (Myanmar Investment Commission : MIC) เพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศพม่า ตั้งแต่ปี 2531-กุมภาพันธ์ 2543 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติทั้งสิ้นรวม 326 โครงการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุน 7,715.59 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันและก๊าซ ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว การประมง อสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เป็นต้น ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีการลงทุนอย่างต่อเนื่อง แต่จะเน้นการลงทุนในธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว รองลงมาได้แก่ ประเทศอังกฤษ โดยส่วนใหญ่จะลงทุนในธุรกิจน้ำมันและก๊าซ อุตสาหกรรมการผลิต ส่วนประเทศไทยถือเป็นผู้ลงทุนอันดับ 3 ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนในธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว การประมง ส่วนประเทศอื่น ๆ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน ทั้งนี้การลงทุนจากประเทศตะวันตกมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2540 อันเป็นผลมาจากแนวโน้มนโยบายต่างประเทศที่มีต่อแนวคิดด้านเสรีภาพของพม่าเป็นสำคัญ ในปี 2541/42 มีโครงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติจาก MIC คิดเป็นมูลค่ารวมเพียง 54.4 ล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบกับ 1,351.9 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี 2537/38 โดยเป็นการลงทุนจากประเทศสิงคโปร์ และไทย คิดเป็นมูลค่า 14.2 และ 10.8 ล้านดอลลาร์ สรอ. ตามลำดับ และมีการลงทุนจากประเทศอังกฤษเพียง 4.4 ล้านดอลลาร์ สรอ.

7. ศักยภาพของไทยในด้านการค้า การลงทุน

- จากลักษณะภูมิประเทศของไทยที่เป็นศูนย์กลางของอินโดจีน ทำให้สามารถพัฒนาเครือข่ายการค้าคมนาคมเชื่อมโยงกับภูมิภาคอินโดจีนและภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบด้านการค้าและการลงทุน ทั้งนี้พม่าถือเป็นประตูที่สำคัญของไทยไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ

- ประเทศไทยมีความได้เปรียบในแง่ทำเลที่ตั้ง ทำให้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการขนส่ง ทำให้ไทยเป็นตลาดการส่งออกสินค้าจำพวกทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของพม่า นอกจากนี้การที่มีพรมแดนติดกันทำให้สามารถพัฒนาธุรกิจที่เชื่อมโยงไทย-พม่า เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน การพัฒนาเขตอุตสาหกรรมเชื่อมโยง

- ไทยถือเป็นคู่ค้าที่สำคัญของพม่าเป็นอันดับที่ 3 รองจากญี่ปุ่น และสิงคโปร์ โดยมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 12.2 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของพม่า โดยเฉพาะการค้าชายแดนระหว่างไทยกับพม่าซึ่งทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด ทั้งในด้านปริมาณและมูลค่าการค้า โดยไทยมีสัดส่วนการค้าชายแดนกับพม่าถึงร้อยละ 50 ของมูลค่าการค้าระหว่างไทย-พม่าทั้งหมด ในอนาคตหากมีการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-พม่าที่ดีขึ้น โดยผ่านการเจรจาในระดับสูง อาจจะทำให้ปัญหาบริเวณพรมแดนไทยลดน้อยลง และจะช่วยส่งเสริมให้มีการค้าผ่านชายแดนไทยได้มากขึ้นในอนาคตอีกด้วย

- สินค้าอุปโภคบริโภคจากไทยที่เป็นที่นิยมในตลาดพมามากกว่าสินค้าจากประเทศจีน เนื่องจากประชาชนพม่ามีความคุ้นเคยในสินค้าไทยมานาน รวมทั้งสินค้ามีคุณภาพในระดับราคาที่ใกล้เคียงกัน

- ประเทศไทยมีความสามารถด้านเทคโนโลยีและสามารถที่จะพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมการผลิตครบวงจร โดยเฉพาะในธุรกิจเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น การประมง และปศุสัตว์ อัญมณี เป็นต้น

ตารางที่ 3 ผลผลิตอุตสาหกรรมโดยรัฐวิสาหกิจ						
(หน่วย : เมตริกตัน)						
	2541/42	2542/43	%	2542/43	2543/44	%
			การเปลี่ยนแปลง	ไตรมาส 1	ไตรมาส 1	การเปลี่ยนแปลง
ซีเมนต์ ^{1/}	333,513	350,784	5.2	78,318	80,731	3.1
กระดาษ ^{1/}	16,803	15,760	-6.2	2,888	3,631	25.7
น้ำตาล ^{1/}	48,398	29,560	-38.9	66	0	-100.0
ดีบุก ^{2/}	113	77	-31.9	-	-	-
ตะกั่ว ^{2/}	1,855	1,716	-7.5	-	-	-
สังกะสี ^{2/}	1,236	506	-59.1	-	-	-
ถ่านหิน ^{2/}	31,000	105,000	238.7	-	-	-

ที่มา : 1 / Central Statistical Organization, selected Monthly Economic Indicators
2 / IMF provided by Myanmar Authorities,

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังภาครัฐบาล				
(หน่วย : พันล้านจัต)				
	2540/41	2541/42	2542/43	
			Budget	IMF est.
รายได้	88.3	117.0	90.9	116.5
ภาษี	45.9	52.9	39.8	54.6
อื่น ๆ	40.7	63.5	50.6	61.4
เงินช่วยเหลือ	1.6	0.6	0.5	0.5
รายจ่าย	145.3	209.0	141.0	216.3
รายจ่ายประจำ	77.4	130.4	91.5	134.7
รายจ่ายลงทุน	67.9	78.7	49.5	81.6
ดุลเงินสด	-57.0	-92.0	-50.1	-99.8
ดุลเงินสด (% of GDP)	-5.1	-5.7	-3.0	-4.6

ที่มา : Budget Department, Ministry of Finance and Revenue and IMF staff estimates

ตารางที่ 5 ปริมาณเงินและสินเชื่อ									
(หน่วย : ล้านจัต)									
	2542				2543				2544
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1
ปริมาณเงิน M1	259,148	257,967	271,399	282,177	307,567	307,030	329,316	346,106	382,624
% การเปลี่ยนแปลง	30.6	27.4	30.4	28.3	18.7	19.0	21.3	22.7	24.1
ปริมาณเงิน M2	369,151	382,216	413,981	433,540	470,896	483,586	535,613	562,565	618,535
% การเปลี่ยนแปลง	28.7	26.9	30.2	34.2	27.6	26.5	29.4	29.8	31.4
สินเชื่อ	382,412	400,511	427,138	454,108	486,256	506,926	551,286	586,404	635,297
% การเปลี่ยนแปลง	-	-	-	-	27.2	26.6	29.1	29.1	30.7

ที่มา : IMF, International Financial Statistics

ตารางที่ 6 ดัชนีราคาผู้บริโภค											
	2542				2543				2544		
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	
ดัชนีราคาผู้บริโภค (1995 = 100)	190.2	220.7	249.9	253.0	261.6	264.3	273.8	282.3	277.4	n.a.	
% การเปลี่ยนแปลง		43.6	59.5	53.4	49.4	37.5	19.8	9.6	11.6	6.0	4.3 1/

หมายเหตุ : 1/ ประมาณการโดย Central Statistical Organization (CSO)

ที่มา : IMF, International Financial Statistics; CSO, Selected Monthly Economic Indicators

ตารางที่ 7 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติแยกตามประเภทธุรกิจ						
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)						
	2540/41	2541/42	2542/43	2542/43	2543/44	
	^{1/}	^{1/}	^{1/}	^{2/}	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2
เกษตรกรรม		5.7	0.0	0.0	-	-
อุตสาหกรรมการผลิต		319.2	43.3	18.1	2.8	16.0
น้ำมันและก๊าซ		172.1	0.0	5.2	-	47.6
เหมืองแร่		3.3	4.9	16.0	1.0	0.6
การประมง		5.8	4.8	3.3	-	-
ธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยว		274.9	1.4	15.5	3.5	0.0
การขนส่ง		106.3	0.0	0.0	-	-
ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์		122.2	0.0	0.0	-	-
ที่ดิน		0.0	0.0	0.0	-	-
อื่นๆ		3.4	0.0	0.0	-	-
รวม		1,012.9	54.4	58.1	7.3	64.1

ที่มา : 1/ IMF, data provided by the Myanmar authorities

2/ Central Statistical Organisation

ตารางที่ 8 เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแยกตามประเภท				
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)				
	2539/40	2540/41	2541/42	2542/43
ออสเตรเลีย	10.1	42.0	0.0	0.0
ออสเตรีย	1.0	0.0	0.0	0.0
บังคลาเทศ	0.0	0.0	0.0	0.0
แคนาดา	7.5	5.3	0.0	0.0
จีน	23.1	0.5	2.7	0.0
เดนมาร์ก	0.0	0.0	0.0	0.0
ฝรั่งเศส	5.4	0.0	0.0	0.0
เยอรมนี	15.0	0.0	0.0	5.7
ฮ่องกง	0.0	56.9	8.0	0.0
อินเดีย	0.0	0.0	4.5	1.4
อินโดนีเซีย	210.9	25.4	1.1	0.0
อิสราเอล	0.0	2.4	0.0	5.1
ญี่ปุ่น	72.1	26.9	8.9	4.3
เกาหลี	9.0	29.7	0.2	0.0
มาคอร์	0.0	0.0	0.0	0.0
มาเลเซีย	235.1	124.8	0.0	0.0
เนเธอร์แลนด์	154.8	0.0	1.0	0.0
ปานามา	0.0	30.5	-1.4	0.0
ฟิลิปปินส์	0.0	140.0	0.0	0.0
สิงคโปร์	611.3	270.6	14.2	4.7
ศรีลังกา	0.0	0.0	0.0	0.0
ไทย	605.7	210.4	10.8	16.5
สหราชอาณาจักร	512.2	47.5	4.4	15.1
สหรัฐอเมริกา	341.0	0.0	0.0	5.3
รวม	2,814.2	1,012.9	54.4	58.1
<i>ที่มา : IMF, data provided by the Myanmar authorities</i>				

ตารางที่ 9 ดุลการชำระเงิน			
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
	2540/41	2541/42	2542/43
สินค้าออก	1,011	1,113	1,132
สินค้าเข้า	2,291	2,713	2,539
ดุลการค้า	-1,280	-1,600	-1,408
ดุลบริการบริจาด	-317	178	229
บริการรับ	554	678	482
บริการจ่าย	871	500	253
เงินโอน	465	490	469
ดุลบัญชีเดินสะพัด (ไม่รวมเงินช่วยเหลือ)	-1,132	-931	-710
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	338	649	174
ดุลการชำระเงิน	-599	-365	-312
เงินทุนสำรองทางการ	331	395	343
เทียบเท่าการนำเข้า (เดือน)	2	2	2
<i>ที่มา : IMF, data provided by the Myanmar authorities</i>			

ตารางที่ 10 สินค้าออก			
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
	2540/41	2541/42	2542/43
สินค้าออก FOB	1,010.8	1,113.1	1,131.6
ข้าว	6.1	26.7	10.5
ไม้สัก	112.1	102.5	166.4
โลหะและสินแร่	4.8	11.8	20.7
ถั่ว	225.5	181.8	188.8
ปลาและผลิตภัณฑ์ปลา	46.6	52.5	37.4
ไม้เนื้อแข็ง	24.9	23.8	43.3
ผลิตภัณฑ์ยาง	21.5	16.1	12.1
อื่นๆ	569.3	697.9	652.4
การส่งออกชายแดน	227.1	301.6	152.6
<i>ที่มา : Central Statistical Organization</i>			

ตารางที่ 11 สินค้านำเข้า			
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)			
	2540/41	2541/42	2542/43
สินค้านำเข้า CIF	2,291.2	2,712.6	2,539.4
สินค้าทุน	991.9	1,178.2	1,039.9
วัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ	538.4	667.9	438.6
สินค้าอุปโภคบริโภค	760.9	866.5	1,060.9
ที่มา : Central Statistical Organization			

ตารางที่ 12 การประมาณการเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของพม่า				
	2542 ^{1/}	2543 ^{2/}	2544 ^{3/}	2545 ^{3/}
อัตราการเจริญเติบโต (%)	5.5	5.0	5.2	5.3
อัตราการขยายตัวภาคเกษตร (%)	4.8	3.0	3.1	3.2
อัตราการว่างงาน (%)	6.2	6.8	7.9	8.8
อัตราเงินเฟ้อ (%)	18.4	11.1	15.6	18.3
อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคาร (%)	16.1	17.0	18.0	19.0
ดุลงบประมาณ (% ของ GDP)	-0.1	-0.7	-1.2	-1.7
การส่งออก (พันล้าน US\$)	1.1	1.3	1.4	1.6
การนำเข้า (พันล้าน US\$)	2.1	2.3	2.4	2.6
ดุลบัญชีเดินสะพัด (% ของ GDP)	-3.9	-4.3	-3.5	-3.2
อัตราแลกเปลี่ยน				
Kt : US\$	340.8	361.4	399.6	413.3
Kt : Bt	9.0	9.1	9.5	10.1
หมายเหตุ : 1/ตัวเลขจริง 2/ EIU ประมาณการ 3/ EIU พยากรณ์				
ที่มา : EIU Country Report, November 2000				

ตารางที่ 13 การค้าระหว่างประเทศไทยกับพม่า							
(หน่วย : ล้านบาท)							
ปี	ปริมาณการค้ารวม		การส่งออก		การนำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง	
2540	15,107.8	-	12,572.5	-	2,535.3	-	10,037.2
2541	16,712.5	10.6	14,121.5	12.3	2,591.0	2.2	11,530.5
2542	19,198.1	14.9	14,934.7	5.8	4,263.4	64.5	10,671.4
2543	30,711.2	60.0	20,244.5	35.6	10,671.4	145.5	9,777.7
ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์							

ตารางที่ 14 การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า							
(หน่วย : ล้านบาท)							
ปี	ปริมาณการค้ารวม		การส่งออก		การนำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง	มูลค่า	% การเปลี่ยนแปลง	
2539	5,452.7	-	4,928.8	-	523.8	-	4,405.0
2540	8,983.9	64.8	8,316.4	68.7	667.5	27.4	7,648.9
2541	7,464.2	-16.9	6,405.0	-23.0	1,059.2	58.7	5,345.8
2542	8,710.2	16.7	7,288.9	13.8	1,421.3	34.2	5,867.6
2543	18,724.9	115.0	11,137.7	52.8	7,587.3	433.8	3,550.4
ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์							

ตารางที่ 15 ทิศทางการค้า								
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)								
	สัดส่วน (ร้อยละ)				มูลค่าการค้า			
	2541/42		2542/43		2541/42		2542/43	
	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า
ประเทศอุตสาหกรรม	16.0	18.8	22.0	17.8	178.1	510.0	249.0	452.0
สหภาพยุโรป	7.0	2.6	7.0	2.9	77.9	70.5	79.2	43.6
เยอรมนี	8.0	0.8	0.1	1.0	8.9	13.6	1.1	25.4
สหราชอาณาจักร	1.2	0.6	1.1	0.3	13.4	16.3	12.5	7.6
ญี่ปุ่น	4.2	12.7	5.1	9.9	46.8	344.5	57.7	251.4
สหรัฐอเมริกา	3.2	1.3	8.0	3.6	35.6	35.3	90.5	91.4
อื่นๆ	1.6	2.2	1.9	1.4	17.8	59.7	21.5	35.6
เอเชีย (ยกเว้นญี่ปุ่น)	78.0	81.2	59.3	81.3	868.2	2,202.6	671.0	2,064.5
จีน	11.4	10.2	10.7	10.3	126.9	276.7	121.1	261.6
ฮ่องกง	5.1	3.3	5.4	3.5	56.8	89.5	61.1	88.9
อินโดนีเซีย	2.9	7.5	2.6	4.1	32.3	203.5	29.4	104.1
อินเดีย	14.9	2.5	12.5	3.0	165.9	67.8	141.5	76.2
เกาหลีใต้	1.8	5.2	1.2	3.0	20.0	141.1	13.6	76.2
มาเลเซีย	3.6	7.1	4.6	7.6	40.1	192.6	52.1	193.0
สิงคโปร์	10.0	30.6	11.4	18.4	111.3	830.1	129.0	467.3
ไทย	9.8	12.8	5.8	12.5	109.1	347.2	65.6	317.4
อื่นๆ	18.5	5.0	5.1	2.5	205.9	54.3	57.7	63.5
แอฟริกาและตะวันออกกลาง	1.6	0.0	1.1	0.5	17.8	0.0	12.5	12.7
อื่นๆ	4.4	0.0	17.6	0.4	49.0	0.0	199.2	10.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	1,113.1	2,712.6	1,131.6	2,539.4
ที่มา : Central Statistical Organization								

บรรณานุกรม

กองพาณิชย์ต่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ, การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน, ธันวาคม 2540.

สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานฉบับสมบูรณ์ การวิเคราะห์กลยุทธ์ มาตรการส่งเสริมธุรกิจการลงทุนไทยในพม่า, กุมภาพันธ์ 2541.

Asian Development Bank, Asian Development Outlook 2000, Manila

Asian Development Bank, Key Indicators of Developing Asian and Pacific Countries (annual), Manila

IMF, IMF Staff Country Report No.99/134, November 1999, Washington, D.C.

The Economist Intelligence Unit (EIU), Country Report November, 2000, London

The Economist Intelligence Unit (EIU), Country Profile 2000, London